

WYROK W IMIENIU RZECZYPOSPOLITEJ POLSKIEJ

Dnia 10 marca 2023 r.

Sąd Najwyższy w składzie:

SSN Paweł Grzegorzcyk (przewodniczący)

SSN Grzegorz Misiurek

SSN Karol Weitz (sprawozdawca)

w sprawie z powództwa M. J.
przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie
o zapłatę,
po rozpoznaniu na posiedzeniu niejawnym 10 marca 2023 r.
w Izbie Cywilnej w Warszawie,
skargi kasacyjnej powoda
od wyroku Sądu Apelacyjnego w Krakowie
z 30 września 2019 r., sygn. akt I ACa 255/17,

- 1. odrzuca skargę kasacyjną w części dotyczącej sprostowania wyroku sądu pierwszej instancji (pkt 1);**
- 2. oddala skargę kasacyjną w pozostałym zakresie;**
- 3. zasądza od powoda na rzecz Skarbu Państwa - Prokuraturii Generalnej Rzeczypospolitej Polskiej kwotę 2700 zł (dwa tysiące siedemset złotych) tytułem zwrotu kosztów postępowania kasacyjnego.**

UZASADNIENIE

Powód M. J. w pozwie z 3 października 2014 r. skierowanym przeciwko Skarbowi Państwa - Prezesowi Sądu Apelacyjnego w Krakowie wniósł o zasądzenie na swoją rzecz kwoty 81 913, 60 zł wraz z odsetkami od dnia 10 grudnia 2013 r. do dnia zapłaty tytułem odszkodowania za bezpodstawne i niezgodne z prawem zamknięcie powodowi drogi do egzekucji tytułu wykonawczego z majątku małżonka dłużnika, co nastąpiło przez wydanie niezgodnego z prawem orzeczenia.

Wyrokiem z 11 października 2016 r. Sąd Okręgowy w Krakowie oddalił powództwo. Sąd ustalił, że Sąd Okręgowy w Krakowie w sprawie o sygn. akt IX GNc 1370/02 w dniu 19 sierpnia 2002 r. wydał nakaz zapłaty w postępowaniu upominawczym, na mocy którego nakazał pozwanym M. J. i P. B. zapłacić solidarnie na rzecz powodów K. G. i J. G. kwotę 33 221,06 zł z ustawowymi odsetkami od 9 lipca 2002 r. do dnia zapłaty oraz kwotę 605,60zł, tytułem kosztów procesu. 15 września 2003 r. „D.” z siedzibą w B. (cedent) zawarła z T. z siedzibą w T. (cesjonariusz) umowę przelewu wierzytelności w formie zwykłej pisemnej. Na mocy tej umowy cedent przeniósł na powoda wierzytelności w kwocie 33 221,06 zł, przysługujące mu w stosunku do M. J. i P. B., wynikające z nakazu zapłaty wydanego w postępowaniu upominawczym przez Sąd Okręgowy w Krakowie 19 sierpnia 2002 r., sygn. akt IX GNc 1370/02 wraz ze wszystkimi należnościami ubocznymi i innymi prawami przysługującymi mu z tytułu i w związku z tymi wierzytelnościami, a powód wierzytelności te nabył.

Postanowieniem z 19 sierpnia 2004 r. Sąd Okręgowy w Krakowie, sygn. akt IX GCo 3/04 nadał nakazowi zapłaty sygn. akt IX GNc 1370/02 z 19 sierpnia 2002 r. klauzulę wykonalności przeciwko małżonce dłużnika M. J., tj. W. J. z ograniczeniem odpowiedzialności do majątku objętego małżeńską wspólnością ustawową.

Powód M. J. 22 stycznia 2013 r. złożył do Sądu Okręgowego w Krakowie wniosek o nadanie nakazowi zapłaty z 19 sierpnia 2002 r. klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika tj. M. J.. Wnioskował ponadto o przeprowadzenie dowodu z akt postępowania IXGCo 3/04 Sądu Okręgowego w Krakowie, do których złożył wcześniej powołaną umowę z 15 września 2003 r. Postanowieniem z 15 kwietnia 2013 r. Sąd Okręgowy

w Krakowie oddalił wniosek powoda o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonkowi dłużnika uzasadniając to tym, że M. J. nie jest wierzycielem, gdyż tytuł wykonawczy opiewa na K. G. i J. G.. Oznaczało to brak legitymacji po stronie powoda -wnioskodawcy. M. J. wniósł zażalenie na postanowienie z 15 kwietnia 2013 r. Postanowieniem z 21 października 2013 r. Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił zażalenie powoda wskazując, że wniosek powoda o nadanie klauzuli wykonalności przeciwko małżonce dłużnika jest przedwczesny, gdyż powód powinien najpierw uzyskać klauzulę wykonalności na podstawie art. 788 k.p.c. na swoją rzecz, a dopiero potem starać się o jej uzyskanie przeciwko małżonce dłużnika na podstawie art. 787 k.p.c. Sąd Okręgowy oddalając powództwo ocenił, że nie zostały spełnione przesłanki odpowiedzialności strony pozwanej wynikające z art. 417 §1 k.c., gdyż działania pozwanego związane z wydaniem postanowienia z 21 października 2013 r. przez Sąd Apelacyjny w Krakowie nie były niezgodne z prawem, w szczególności z przepisami kodeksu postępowania cywilnego. Według Sądu Okręgowego powód nie wykazał również, że wskutek wydania kwestionowanego orzeczenia poniósł szkodę a także związku przyczynowego pomiędzy wydaniem orzeczenia a rzekomą szkodą. Powód wniósł apelację od wyroku z 11 października 2016 r., którą Sąd Apelacyjny w Krakowie oddalił wyrokiem z 30 września 2019 r., prostując jednocześnie wyrok z 11 października 2016 r. w zakresie rozstrzygnięcia o kosztach procesu należnych Skarbowi Państwa- Prokuraturii Generalnej Skarbu Państwa. Sąd Apelacyjny oddalając apelację powoda wskazał na nietrafność podniesionych w niej przez powoda zarzutów naruszeń prawa procesowego oraz zarzutu nieważności postępowania przed Sądem pierwszej instancji. Sąd Apelacyjny przypomniał również, że w przypadku oceny niezgodności z prawem orzeczenia sądowego jako podstawy odpowiedzialności odszkodowawczej Skarbu Państwa zgodnie z art. 417 § 1 k.c. w związku z art. 77 ust.1 Konstytucji należy stosować autonomicznie rozumianą dla celów oceny działalności jurysdykcyjnej przesłankę bezprawności z uwzględnieniem specyfiki władzy sądowniczej i niezawisłości sędziowskiej przy orzekaniu i w zakresie wykładni przepisów prawa, Z tego punktu widzenia dla uznania bezprawności orzeczenia konieczne jest stwierdzenie, że orzeczenie jest niewątpliwie sprzeczne z zasadniczymi i niepodlegającymi różnej wykładni przepisami i z ogólnie przyjętymi standardami rozstrzygnięć albo wydane zostało

w wyniku szczególnie rażąco błędnej wykładni lub niewłaściwego zastosowania prawa. Sąd Apelacyjny podniósł, że w tym ujęciu niezgodność z prawem powodująca odpowiedzialność odszkodowawczą Skarbu Państwa za szkody spowodowane wydaniem orzeczenia sądowego musi mieć charakter kwalifikowany, elementarny i oczywisty. Odnosząc wskazane wymagania do okoliczności sprawy Sąd Apelacyjny przyjął, że trafna była ocena sądu pierwszej instancji, że postanowienie Sądu Apelacyjnego w Krakowie z 21 października 2013 r. nie było sprzeczne z prawem.

Skargę kasacyjną od wyroku z 30 września 2019 r. złożył powód. Zarzucił naruszenie art. 6 i 78 § 1 w związku z art. 73 § 1 i 2 k.c. oraz art. 366 § 1 w związku z art. 509 § 2 k.c., art. 509 § 2 k.c. i art. 788 § 1 k.p.c., a także art. 787 k.p.c. Na tych podstawach wniósł o uchylenie zaskarżonego wyroku i przekazanie sprawy Sądowi Apelacyjnemu w Krakowie do ponownego rozpoznania.

Sąd Najwyższy zważył, co następuje:

Powód wnosząc skargę kasacyjną od wyroku z 30 września 2019 r. nie ograniczył granic zaskarżenia do części wyroku oddalającej jego apelację od wyroku sądu pierwszej instancji, co oznacza, że zaskarżeniem kasacyjnym objął również zawarte w tym wyroku sprostowanie wyroku sądu pierwszej instancji dokonane przez Sąd Apelacyjny. Orzeczenie sądu drugiej instancji w przedmiocie sprostowania orzeczenia w świetle art. 398¹ § 1 k.p.c. nie podlega jednak zaskarżeniu skargą kasacyjną. Z tego powodu Sąd Najwyższy w tej części odrzucił skargę kasacyjną powoda (art. 398⁶ § 3 k.p.c.)

Gdy chodzi o ocenę merytorycznej zasadności skargi kasacyjnej w pozostałym zakresie to decydujące znaczenie miała okoliczność, że wśród zarzutów kasacyjnych powód nie zawarł zarzutu naruszenia art. 417 § 1 k.c., którego wykładnia i zastosowanie przez sądy meriti miały decydujące znaczenie przy ocenie zasadności roszczenia powoda. Brak przedmiotowego zarzutu oznacza, że powód nie zakwestionował skutecznie przyjętej przez sądy obu instancji oceny w zakresie niespełnienia w okolicznościach sprawy przesłanek odpowiedzialności odszkodowawczej pozwanego Skarbu Państwa, co przesądziło o tym, że jego skarga kasacyjna musiała zostać uznana za bezzasadną i jako taka podlegać oddaleniu.

Z tych względów, na podstawie art. 398¹⁴ oraz art. 98 § 1 w związku z art. 99 i z art. 391 § 1 oraz z art. 398²¹ k.p.c., Sąd Najwyższy orzekł, jak w sentencji.